

Predmet C-178/23

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

21. ožujka 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Tribunalul Specializat Mureș (Rumunjska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

3. prosinca 2021.

Podnositelj zahtjeva:

ERB New Europe Funding II

Druga stranka u postupku revizije:

YI

Predmet glavnog postupka

Revizija sudske odluke o zaštiti potrošača kojom se povrjeđuje pravomoćnost prethodne pravomoćne presude

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Na temelju članka 267. UFEU-a traži se tumačenje članka 7. stavka 1. Direktive 93/13/EEZ o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (u daljnjem tekstu: Direktiva 93/13).

Prethodno pitanje

Podrazumijeva li primjena odredbi članka 7. stavka 1. Direktive 93/13, osobito s obzirom na njezinu uvodnu izjavu 23. i *načelo djelotvornosti*,

da ih treba tumačiti na način da se njima ne isključuje mogućnost nacionalnog suda da ispita sumnje u pogledu nepoštenosti ugovornih odredbi sadržanih u

ugovoru sklopljenom između trgovca i potrošača, čak i ako ih je prethodno ispitao drugi nacionalni sud u prvostupanjskom sudskom postupku koji je pokrenuo potrošač, a koji bez odgovarajuće odvjetničke pomoći i zastupanja nije sudjelovao u raspravi u tom predmetu, te su one odbijene sudskom odlukom koju potrošač nije osporio, pa je u okviru nacionalnog pravnog poretka stekla svojstvo pravomoćno presuđene stvari (*res judicata*) ako iz posebnih okolnosti spora vjerodostojno i uvjerljivo proizlazi da taj potrošač nije iskoristio pravni lijek u navedenom prvostupanjskom postupku zbog ograničenog znanja ili ograničenih informacija?

Navedene odredbe prava Unije

Članak 6. stavak 1., članak 7. stavak 1. i uvodna izjava 23. Direktive 93/13

Članak 47. Povelje

Sudska praksa Suda Europske unije (u daljnjem tekstu: Sud), a osobito presuda od 18. veljače 2016., C-49/14, *Finanmadrid*

Navedene odredbe nacionalnog prava

Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (Zakon br. 193 od 6. studenoga 2000. o nepoštenim odredbama u ugovorima između trgovaca i potrošača), kojim se u nacionalno pravo prenosi Direktiva 93/13

Codul de procedură civilă (rumunjski Zakonik o parničnom postupku), osobito odredbe o pravomoćnosti i izvanrednom pravnom sredstvu, odnosno zahtjevu za reviziju, presude donesene protivno pravomoćnosti prethodne pravomoćne presude

Kratak prikaz činjeničnog stanja i glavnog postupka

- 1 Potrošač YI, s domicilom u Rumunjskoj, podnio je 10. svibnja 2018. Judecătoriai Sectorului 2 București (Prvostupanjski sud drugog okruga u Bukureštu, Rumunjska) tužbu u parničnom postupku protiv društva za naplatu potraživanja ERB New Europe Funding II, sa sjedištem u Nizozemskoj, radi utvrđenja nepoštenosti odredbi ugovora o kreditu koje se u biti odnose na pripadajuće naknade kao i na mogućnost da banka koja je odobrila kredit jednostrano izmijeni kamate.
- 2 Osim toga, YI je zbog neobvezujućeg učinka nepoštenih odredbi za potrošače zatražio povrat iznosa plaćenih na ime naknada, kao i iznosa razlike između kamatne stope utvrđene u trenutku sklapanja ugovora i one koja je stvarno plaćena na temelju kamatnih stopa koje je banka jednostrano izmijenila.

- 3 Presudom od 26. studenoga 2018., koja je postala pravomoćna zbog nepodnošenja žalbe, Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (Prvostupanjski sud drugog okruga u Bukureštu) odbila je tužbu.
- 4 YI je 14. kolovoza 2019., posredstvom odvjetnika kojeg je opunomoćio, podnio sličnu tužbu protiv istog društva pred Judecătoria Sighişoara (Prvostupanjski sud u Sighişoari, Rumunjska), sudom koji je mjesno nadležan prema njegovom domicilu.
- 5 Presudom od 5. prosinca 2019. Judecătoria Sighişoara (Prvostupanjski sud u Sighişoari) prihvatila je tužbu potrošača, utvrdila nepoštenost spornih ugovornih odredbi i naložila društvu ERB New Europe Funding II da potonjem vrati iznose plaćene na temelju tih odredbi.
- 6 Društvo ERB New Europe Funding II podnijelo je žalbu protiv te presude te je tijekom žalbenog postupka istaknulo prigovor pravomoćnosti presude Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (Prvostupanjski sud drugog okruga u Bukureštu) od 26. studenoga 2018.
- 7 Odlukom od 6. travnja 2021. Tribunalul Specializat Mureş (Specijalizirani sud u Mureşu, Rumunjska), odlučujući u posljednjem stupnju, u biti je potvrdio presudu Judecătoria Sighişoara (Prvostupanjski sud u Sighişoari), kojom je utvrđena nepoštenost ugovornih odredbi. Međutim, taj sud nije ispitao istaknuti prigovor pravomoćnosti.
- 8 Društvo ERB New Europe Funding II podnijelo je 31. ožujka 2021. sudu koji je uputio zahtjev izvanredno pravno sredstvo, odnosno zahtjev za reviziju, kojim je zatražilo preinaku odluke od 6. travnja 2021. i odbijanje YI-ove žalbe zbog pravomoćnosti presude Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (Prvostupanjski sud drugog okruga u Bukureštu) od 26. studenoga 2018.

Kratak prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 9 Sud koji je uputio zahtjev uvodno ističe da se pravno pitanje koje mu je upućeno ne odnosi na određenu odredbu Direktive 93/13, nego na načelo djelotvornosti koje proizlazi iz članka 6. stavka 1. i članka 7. stavka 1. te direktive.
- 10 Podsjeća da načelo djelotvornosti podrazumijeva da nacionalna postupovna pravila ne smiju ni u teoriji ni u praksi onemogućiti ili prekomjerno otežati ostvarivanje prava potrošača, zajamčenih pravom Unije. Naime, u skladu sa sudskom praksom Suda, načelom djelotvornosti štiti se potrošače od nepoštenih odredbi, a nacionalni sudovi dužni su po službenoj dužnosti ocijeniti nepoštenost odredbi ugovora koji su potonji sklopili s trgovcima.
- 11 U tom kontekstu, sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da je, s jedne strane, Sud presudio da valja uzeti u obzir i načelo pravne sigurnosti. U tom je pogledu poštovanje pravila o pravomoćnosti ključno za konkretno osiguravanje načela

pravne sigurnosti. Iz toga slijedi da zaštita potrošača nije apsolutna i ne može dovesti do nepoštovanja nacionalnih pravila o pravomoćnosti.

- 12 S druge strane, Sud je prilikom ocjene učinkovitosti određenih pravnih sredstava s obzirom na načelo djelotvornosti također uzeo u obzir to da potrošači nemaju znanje ili informacije o svojim pravima.
- 13 Međutim, sud koji je uputio zahtjev smatra da u predmetnom slučaju pravomoćnost presude Judecătoriei Sectorului 2 Bucureşti (Prvostupanjski sud drugog okruga u Bukureštu) proizlazi iz sudskog postupka u kojem potrošač, kojeg nije zastupao odvjetnik, nije bio upoznat s pravima koje je nacionalni zakonodavac predvidio u okviru sustava zaštite potrošača. To proizlazi iz sljedećih okolnosti:
 - YI je prvotni postupak pokrenuo pred sudom koji je mjesno nadležan za trgovca, odnosno Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (Prvostupanjski sud drugog okruga u Bukureštu), iako mu se nacionalnim zakonodavstvom izričito priznaje pravo na pokretanje postupka pred sudom u mjestu njegova domicil, to jest Judecătoria Sighişoara (Prvostupanjski sud u Sighişoari);
 - nije sudjelovao na raspravi pred Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (Prvostupanjski sud drugog okruga u Bukureštu), možda zbog velike udaljenosti između njegova domicila i sjedišta tog suda (otprilike 500 km) i troškova potrebnih za takvo putovanje;
 - iako se u presudi Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (Prvostupanjski sud drugog okruga u Bukureštu) izričito navodi mogućnost da se protiv nje podnese žalba, YI nije iskoristio takvo pravno sredstvo. Umjesto toga, opunomoćio je odvjetnika prema vlastitom izboru tek nakon što je ta presuda postala pravomoćna. Taj je odvjetnik Judecătoria Sighişoara (Prvostupanjski sud u Sighişoari) podnio sličnu tužbu protiv istog društva, koja se u biti odnosila na iste ugovorne odredbe.
- 14 Judecătoria Sighişoara (Prvostupanjski sud u Sighişoari), koja nije bila propisno obaviještena o postojanju presude koju je donijela Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (Prvostupanjski sud drugog okruga u Bukureštu), preispitala je meritum predmeta i presudom od 5. prosinca 2019., koja odstupa od te prve presude, prihvatila YI-ovu tužbu i utvrdila nepoštenost odredbi koje su tako ponovno ispitane.
- 15 Iako je podnijelo žalbu protiv te druge presude, društvo ERB New Europe Funding II pozvalo se na pravomoćnost tek u završnom stadiju postupka pokrenutog povodom navedene žalbe. Međutim, žalbeni sud nije odlučio o tom prigovoru te je odlukom od 6. travnja 2021. u biti potvrdio presudu Judecătoria Sighişoara (Prvostupanjski sud u Sighişoari), kojom je utvrđena nepoštenost ugovornih odredbi.

- 16 U tom kontekstu, sud koji je uputio zahtjev, kojem je podneseno izvanredno pravno sredstvo, odnosno zahtjev za reviziju, protiv te posljednje odluke zbog postojanja pravomoćno presuđene stvari, pita može li u okviru postupka revizije ispitati nepoštenost odredbi predmetnog ugovora.
- 17 Budući da u sudskoj praksi Suda nije pronašao druge smjernice na temelju kojih bi mogao razriješiti takvu dvojbu u skladu s pravom Unije, sud koji je uputio zahtjev zaključuje da je u tu svrhu potreban odgovor Suda na postavljeno prethodno pitanje.

RADNI DOKUMENT